

ŞAIR ACINIYAZ VE ONUN AYDINLANMA YOLU

Omarova Anar

Karakalpakistan Cumhuriyeti.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.13856510>

Soyut. Makalede, kamusal sanat ve eğitimin teorik ve uygulamalı bilimle yakından bağlantılı olduğunu fark eden Aciniyaz şair'in şiirleri incelenmiş ve eğitimin sanat olduğu, sanatın bilgiyi geliştirdiği, birbirini tamamladığı ve nitelik kazandığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Eğitim, bilim biçimleri, uygulama, bilgi, bilimsel anlayış, zeki.

Bilimi esas alan insan, dünyadaki tüm canlı ve cansız şeyleri, insan oğlunun doğa ve toplum hakkındaki düşünce süreçlerini yeni kavramlarla geliştirip uygulamaya koymaktadır. Aciniyaz böyle bir anlayışa sahiptir ve insanın etrafındaki dünyayı, dünyanın sırlarını, içindeki tüm canlıların yaşam koşullarını öğrenmesini ve bunu insanların başarısı için kullanmasını amaçlamaktadır.

Şair, bilgini halk arasında yaydı ve birçok okul ve medrese açılması gerektiğine dikkat çekti. Bu bakış açısına göre Hive medresesinden mezun olduktan sonra Moynak'taki köyünde bir ilkokul kurdu.

Şair, gençlerin çocukluktan itibaren eğitilmiş ve zeki olmaya çabalamaları halinde gelecekte entelektüel açıdan olgun insanlar olacaklarını söyledi.

Aciniyaz, bir okul öğretmeni olarak mesleğinde gençlerin çeşitli konuların anlaşılmasını sağlamak için tüm yeteneklerini denemiş ve kullanmıştır, "Haryana bilimi anlattı" [2:106].

Düşünür'e göre her öğretmen öğrendiğini öğrencilerine öğretmelidir. Bu amaçla ülkenin domla, ulema ve okul öğretmenlerine şöyle dedi: "Eğer molla olursanız biliminizi boşa harcamayın"[2:134], her öğretmen bilgisini uygulamaya koymalı ve gençlere öğretmelidir ve bu konuda ustalaşmaya çalışarak öğrencilerin bunu hayatlarında uygulamaları ve geliştirmeye çalışmaları gerektiğini söyledi.

Şair, bilgin-öğretmenleri, halkı eğiten, onların iç manevi dünyasına ışık ve hikmet veren profesyoneller olarak görmüş, ülkemizdeki çok sayıda danışman ve bilgin hocaya saygı göstermiştir. Halkın karanlıkta kalmasının sebebinin eğitim okulları ve öğretmenlerinin olmayışı olduğunu dikkate alan gençler, bu okullarda yeterli sayıda okul ve öğretmenin olup olmadığı konusunda ülke işleriyle ilgili endişelerini dile getirdi. Sebebi ise Şair'in Kazak ülkesine gittiğinde, yönettiği ve geliştirdiği okulda gençlere ders veren öğretmen eksikliğinden özellikle üzüntü

duymasıydı. Şair bu durumları "Göründü" ekinde şöyle yazmıştı: "Anlamsız, eğitimsiz nesillerim gördü, gördü"[4].

Aciniyaz, toplumdaki eğitimin, bilginin ve bilimin öneminin anlaşılması için "Yürsenler" adlı eserinde bilim okumanın gerekliliğini, her insan için yarattığı eğitim ve öğretimi yaratan Allah'ın görevlerinden biri olarak tanımlamıştır. Şair bu görüşlerin daha anlamlı bir anlatımına "Göründü" adlı bestesinde ulaşmıştır. "İhtiyaç" ekinde "Konumu al, camiden çıkmayacaksın" [2:86] yazarak, herkesin desteklenmesi ve eğitimde milletin zaferinin sağlanması gerektiği fikrini gündeme getirdi. Okullarda ve camilerde eğitim görmesi ve okuma yazma bilmesi gereken kişi.

Şair, şiirin "Şergazi Han'dan bir ricada bulundum" diye başladığını, Harezmi'de okuyan öğrencilere "medrese ekmeği" ağır gelse de, bilim okumanın sevincinin bu günlerde yedikleri ekmek olduğunu sözlerine ekledi. Öğrenme ve eğitim "şekerden daha tatlıydı" [5].

Özellikle aile içi zorluklardan dolayı bilim ve sanatla ilgilenmeyen gençlerin davranışlarını kötülük olarak değerlendirip, durum ne kadar zor olursa olsun, sanat ve bilim öğrenmekten vazgeçmemek, eğitim almak niyetinde olan her insanın. "Bir şeyi yapmak isterse amacına ulaşır"[1:129] diyerek gençleri her zaman bilim aramaya teşvik etti.

Şair, halktaki sanat ve bilginin birbiriyle yakından ilişkili teorik ve pratik bilim biçimleri olduğunu anlamış, bilginin sanat olduğunu, sanatın bilgiyi mükemmelleştirdiğini, birbirini tamamladığını, nitelik kazandığını vurgulamıştır. "Megzer" adlı şiirinde: "Kimse merhamet etmez, Sanat bilim bahçesidir" [1:122] bu çift, bu çiftin halk ve toplum için büyük bir hasat bahçesi olacağı konusunda uyarıda bulunur. Bilgin şair, yarattığı zamanları överken, toplumdaki tüm insanların dürüst ve insancıl olmasına özellikle dikkat etmiş ve aydınlatıcı eserlerini halk arasında yaygınlaştırmıştır.

Özellikle, gerçek pedagoglar dünyevi konuları özellikle gerekli olarak değerlendirirler, toplumun manevi ve maddi yolları, dünyevi uygulamalı bilimlerin incelenmesi sonucunda insan yaşamına hakim olunur. En azından insanlık için "Dünya bilimin mutluluk tap"[3] - ("Demişler") yaratılmış ve insan toplumunu mutlu bir hayata yönlendirecek olanın yalnızca bilimin yarattığı nimetler olduğu düşünülmüştür. Düşünür, toplumun gelişmesini ve ilerlemesini motive eden faktörlerden birinin el ve beden bilimi olduğunu açıklamış, insanlığın gelişmesinin ve devletin refahının bu bilim türlerinin gelişmişlik düzeyine bağlı olduğuna karar vermiştir.

Aciniyaz gençlere sadece İslam'ın içeriğini değil, diğer dinleri de öğretti. İkinci bilimin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olduğu, bu amaçla Hristiyan dininin ilkelerini tanımanın, bütün dinlerin insanlara faydalı olduğu, birbirini güçlendirdiği, insanların dost ve dost olduğu.

İnsanlığı öğretmesi ve diğer dinlere ve peygamberlerine saygı duyması gerektiği konusunda uyardı. Böylece konuşmacı, bir dinin başka bir dine karşı çıkmaması gerektiğini, bu tür davranışların yanlış olduğunu, karşılıklı saygı temelinde yapılması gerektiğini, sadece İslam'ın değil, dini değerlerin de bilincinde olunması gerektiğini ifade etti. Öğretileri açıklıyor. Diğer halkların dünya hakkındaki bilgilerini, bilimsel anlayışı ve insanlık olarak kabul edilenleri derinleştirir.

REFERENCES

1. Aciniyaz. Seçilmiş eserler. Nokis. KKMB. 1960. 180 sayfa.
2. Aciniyaz. Seçilmiş eserler. Nokis. "Karakalpakstan", 1975. 252 sayfa.
3. Aciniyaz. Demişler. // Gaz. Karakalpakstanlı gençler. 1997. 9 Ekim.
4. Ö.Alevov. Aciniyaz eğitim hakkında. Bilimsel-metodik koleksiyon. Nokis "Karakalpakstan'dan" 1976. 191. 5. "Sovyet Karakalpakstany" gazetesi. 1969. 30 Ağustos